

De toponimia tebergana (XIV): Les elevaciones¹

X. LI. GARCÍA ARIAS

LLAT. ACER

1. *Cuestagria*: terrenos mui cuestos de Parmu.
2. *Vallinagre*: vallina percuesta d'Entragu.

Observaciones:

1. Los nuestos topónimos muestren un segundu elementu femenín que debemos rellacionar darréu col axetivu d'usu en Teberga, *agriu, agría*, 'pendiente mui pronunciada' (cfr. 4) y tamién 'de sabor ácidu, amargosu'.

2. Fónicamente vese que'l primer exemplu, *-agriá*, ufierta un estadiu más evolucionáu pela presencia de la "yod epentética" (4 p.162; 11 & 3.2.5.) y pela *-a* que, partiendo del

¹ Recoyemos agora toa una riestra de topónimos que fan referencia a les elevaciones del terrén anque persabemos qu'a lo llargo d'artículos enantes asoleyaos yá se dio conocencia de nomes de llugar que podríen inxerise tamién nesti apartáu. Si se fai asina débese a que les posibilidades clasificatories son munches al seguir criterios de sustancia de conteníu y non formales. N'efeutu, nesti epígrafe podríen inxerise topónimos en rellación etimolóxica con *album, crispum, sulcum, cymam, *cottum, capitium, cucullum, cornuum, mensam, scalam, castrum, radere*, etc. toos ellos d'interés dende'l presente.

axetivu llatín *acer, acris, acre*, supón un camudamientu con oxetu d'acercar la espresión non a la herencia etimolóxica sinón a los más usuales femeninos en *-a*. Ye posible, entós, que dende'l llatín vulgar *acra* (DCECH s.v. *agrio*) se formare un verbu *agriar* y el deverbal *agriu, agría*.

3. Otra cuestión destremada plantéanosla'l topónimu 2 darréu que seríen almisibles dos interpretaciones:

- a) que *-agre* seya seguidor de la espresión clásica *acrem*, lo que mos daría un nueu datu qu'axuntar al conser vadurismu del asturianu, o
- b) que *-agre* continúe el llat. v. *acra* > *agra*, col pasu *-a* > *-e* frecuente n'asturianu (cfr. 5).

LLAT. ALTUM

1. *L'Altu Penasnegras*: en Vixidel.
2. *L'Altu Santiagu*: na llende del conceyu, en Marabiu, a la vera la calzada romana que vien de La Mesa.
3. *L'Altu Ventana*: la parte cimera del Puertu Ventana, na llende con Babia.
4. *L'Altaflor*: nel pueblu de Villar; nel llugar abunden les flores de primavera.
5. *El Serraltu*: prau de Carrea con bon desnivel; nelli llevántase una sierra caliar.
6. *Penalta*: llugar onde les tierres de Teberga y Tameza se dixebren, na braña de Villamaor.
7. *La Fontalta*: na braña de santianes.
8. *Fayasoutas*: sierra que va de Valdezreizaes a Sobia; entá güei puen vese unes fayes na so parte cimera.

9. *El Pozu Montoutu*: en Torce.

10. *El Monte Picupandoute*: zona elevada ente Valdecarzana y Valdesantibanes, ente Campos y Campiellu.

11. *Redoute*: terrén de Vixidel con un regueru na so parte cimera.

Observaciones:

1. Los diez primeros nomes de llugar son nidiamente continuadores del llat. *altus*, los cuatro primeros en función nominal y comu axetivu nos demás exemplos. El mesmu top, 4 podría presentar una deformación fónica **L'Altu (la) flor* - **L'Altu Flor* > *L'Altaflor*.

2. De la mesma manera vese un tratu dispar, fónicamente falando, darréu que del 1 al 7 nun s'observa la vocalización de la *l*, lo que podría ser niciu d'una espresión refecha o más arcaizante.

3. El top. 11 podría asemeyase a 8, 9, 10 con una *-e* que podría ser niciu, comu nel casu 10, d'una tendencia a la indistinción del vocalismu átonu a lo cabero pallabra (11 & 3.3. 14).

4. Según Piel (1 p.6), que va empobináu per Menéndez Pidal (2 p.99, 408), "do tema *altus* o *latim* popular formou um substantivo **altarium* precursor de *outeiro*, palabra que entra em mais de 1000 nomes de llugar portugueses sem contar os derivados". Exemplos d'esta mena danse n'Asturies (3 p.31) y en Teberga onde s'axunta la espresión más arcaizante col diptongu *au* y la más evolucionada *ou*. Pela nuesa parte tamién ufieramos continuadores d'otru deriváu de *altus*, esto ye **altarium* y *altarem* 'llugar altu'.

LLAT. *ALTARIUM

1. *L'Auteiru*: barriu de Cansinos

2. *L'Auteiru*: prau de Quintanal.

3. *L'Auteiru* (~ *L'Outeiru*): en Prau.

4. *L'Auteiru* (~ *L'Outeiru*): prau de Carrea con un gran llombu onde se levanta un bon peñascu conocíu col nome de *El Cantu l'Auteiru*.

5. *El Prau l'Auteiru*: prau de La Foiceicha nuna llomba.

6. *Prau l'Auteiru*: zona daqué elevada n'Infiesta.

7. *Cuetu l'Auteiru* (~ *Cuetu l'Outeiru*): elevación en Parmu.

8. *Tras l'Auteiru*: zona de Villar, detrás del barriu del pueblu conocíu col nome de *L'Auteiru*.

9. *L'Auteiru'l Llobu*: pequeña llomba de Parmu onde amayaden los llobos.

10. *Trelauteiru*: en Campiellu.

11. *Los Auteiros*: pequeños llombes en Parmu.

LLAT. *ALTAREM

1. *L'Altar de Babia* (~ *L'Autar de Babia*): zona en Funfría, a gran altura.

2. *Tardesenra*: finques serondes de La Villa.

Observaciones:

Nesti segundu topónimu faise necesario perver que se trata d'un exemplu onde se dio'l desanicu de la primera sílaba al quedar petrificáu'l nome de llugar, inanalizable pal

falante. Trátase d'un casu asemeyáu a los castellanos del tipu *Tordesillas*, *Tordajos*, etc... anque ye verdá que fónicamente tamién podría defendese un primer elementu del tipu *turris* > *Tor-*.

CÉLT. BECCUS

1. *Picu la Berza*: en Taxa.
2. *El Picu'l Visu*: n'Urria.
3. *Picu Blancu*: picu caliar en Prau.
4. *Picu Bocaxil*: en Fresnéu.
5. *El Picu Busteras*: llomba alta en Torce.
6. *El Picu la Veiga d'Eita*: terrén comunal en Taxa.
7. *El Picu'l Gallineiru*: parte más alta de El Gallineiru, en San Xuan (Valdesampedru).
8. *el Picu'l Gancéu*: en San Xuan (Valdesampedru).
9. *El Piculayu*: en Parmu.
10. *Picu la Cavadura*: n'Urria, na parte alta de La Cavadura.
11. *El Picu'l Cuchiellu*: peña afilada con un llanu na parte cimera, asitiada nuna granda de Villamaor.
12. *El Picu los Cuernos*: en Bárzana.
13. *Picu Llaicéu*: picu na mayor elevación de La Verde (La Foiceicha).
14. *El Picu Penalllobal*: zona elevada nuna sierra de Fresnéu.
15. *Picullongu*: peñasqu mui altu, "en forma de castillu", en La Villa.
16. *El Picumediú*: peña elevada allugada ente otros, en Villamaor.
17. *El Picu Montesquivu*: fayéu de la Pena Sobia, güei ensin arboláu, onde abunda la llebre.
18. *El Picu l'Oubiu* (~ *El Picu l'Obiu*): picu peraltu y ablancazáu, en Marabiu.
19. *El Picu'l Pablu*: n'Urria.
20. *El Picu'l Palu*: en Taxa. Ye perposible que seya'l mesmu llugar que'l citáu en 19.
21. *El Picu Pía Pandoriu*: en Taxa.
22. *Picu Peláu*: zona elevada, ensin vexetación, de Marabiu.
23. *Picu Pía Rudrigui*: elevación peraguzada, en Taxa.
24. *Picu Piliella*: en Gradura.
25. *Picu Pelelláu*: en Taxa.
26. *Picu Redondu*: picu arredondiáu, na braña de Valmuertu (Valdesantibanes).
27. *Picu Redondu*: en Taxa.
28. *Picu Requeixu*: picu mui pronunciáu, en La Foiceicha.
29. *El Picu la Siella*: picu más altu de la Pena Sobia.
30. *El Picu Cuatrusiellas*: dixebra ente Fresnéu y La Villa.
31. *El Picu'l Sombreiru*: en Fresnéu.
32. *Picu Ceneras*: en Villanueva.
33. *El Picu'l Cestu*: picu mui pronunciáu con un llanín enriba, n'Urria. Ye posible que seya'l mesmu llugar conocíu per *Picunceste*, na braña de Santianes o Valmuertu.
34. *Picu Baxinas*: picu na parte más alta de San Xuan.
35. *El Picu*: en La Torre.

36. *El Picu'l Fundil*: en Taxa.
37. *El Picu'l Castiellu*: en Fresnéu.
38. *Picuimedi*: na braña de Santianes.
39. *El Picu l'Arbulín*: en Taxa; entá güei hai un arbolín nesi picu, quiciabes una llamera.
40. *El Picu l'Árbol*: xunto a La Camarina, en términos de La Foceicha.
41. *El Picu las Llanas*: en Fresnéu.
42. *Picu Freisnu*: na braña de Santianes onde hai fresnos, dellos de munchos años.
43. *Tres de Picuescampláu*: en La Pena Sobia.
44. *Monte Picu Pandoute*: na llende ente Valdecarzana y Valdesantibanes.
45. *Trellupicu (~ Trullupicu)*: na braña de Santianes.
46. *Picu d'Urros*: monte altu y arredondiáu, en Taxa. Na parte d'abaxo hai peña.
47. *Los Picos de la Grifa*: en Villanueva.
48. *Picos de Candipuercu*: na llende de Fresnéu con Quirós; ye una zona alta y peñascosa onde anda'l xabaryl.
49. *Los Picos de la Utrera*: tres picos de Villanueva.
50. *Los Picos de la Forcada*: en Fresnéu.
51. *El Picariellu*: montín de piedra parda en Berreñu.
52. *El Picaruetu*: elevación en Murias.
53. *Picarriella*: prau percuestu de La Villa.
54. *La Piquera*: llugar de Villanueva con munchu matu, nuna elevación pequeña.
55. *Piquera*: llugar nun cantu de Campiellu, con matu. Por referencia a esti llugar a la parte d'atrás conozse col nome de *Trispiquera*.
56. *El Piconal*: prau perpindiu, en campos.

57. *La Picota*: zona peralta en Funfría.
58. *El Picotal*: picu de Sorvilla.
59. *El Picotal*: parte alta en Los Martinos (Carrea).
60. *Cuetuempicáu*: zona mui alta, en Torce.
61. *Sierruempicáu*: sierru mui aguzáu de Barriu. Desconozo si será una variante del 60.
62. *Cuetupicáu*: en Sobia.
63. *Piqueche*: cortinal de Gradura, sin grandes elevaciones. Nel *Llibru'l Codu* apaez "piquellos" (p.117, 119, 127, 145) y "piquelles" (p.118) aunque desconozo si fairá referencia al nuesu topónimu.
64. *Rozapiquete (~ Rocipiqueti)*: en Rielu.

Observaciones:

1. Los cincuenta primeros topónimos alcuentren una esplicación dafechu dende l'apellativu teberganu *picu* 'puntu más altu d'una elevación o monte'. El restu presenten una incrementación d'un sufixu (54, 55, 57, 63, 64) o varios (51, 52, 53, 56, 58). Nel casu 60 y 61 trátase d'un axetivu formáu del participiu del verbu *empicar* 'llevar', 'facer cúspide', a la so vez fechu dende *picu*. Ye posible que se trate del mesmu casu en 62 aunque la referencia, agora, pue debese a que seya d'un cuetu non lisu sinón afuracáu.

2. Etimológicamente ye posible que *picu* 'elevación', aplicación metafórica del primixeniu 'rostrum de les aves', pueda entendese dende'l célticu, emplegáu por Suetonio, *beccus*, con influxu del llat. *picus* 'picatuero'. Esti cruz faise necesariu pa xustificar el resultáu de güei con -c-, que nun s'axustaría al étimu del llatín, y con p-, que nun sería d'aguardar dende'l célticu. Ye claro que *picu*, lo mesmo que *picar* 'cavar', 'emplegar el *picu* les aves', asina comu otres

aceiciones derivaes, 'llamar a la puerta' etc., podríen tar aniciaes nel llatín onde *picus*, quiciabes pol so orixe onomatópéyicu, podría tener una variante con *-cc-* comu-yos pasa a otres pallabres que presenten un radical del tipu *pic-*, *pic-*, equivalente a *picc-*, *picc-* (DCECH s.v. *picar*, *picaza*).

De fechu l'asturianu ufierta les variantes *apigazar* y *apicazar* 'dar unes cabezaes de sueñu'; *pigazu* y *picazu* 'cabezada de sueñu'. Mesmamente al llau de *picar* 'tocar', 'cincar una cosa a otra', tenemos *bicar* 'cincar una bola a otra nel xuegu de banzones o a un bolu nel xuegu los bolos'; *bicada* 'cebo o comida que los pájaros padres dan a sus hijos'. L'alternancia *p-*, *b-* ye nidio que pue entendese dende'l cruz propuestu aunque tamién ye verdá que se dan exemplos de *p-* > *b-* quiciabes por cuenta la fonética sintáutica (11 & 4.1.1.).

1e. *BHER 'cantu, borde, punta'

1. *El Beirón*: terrén malu, cuestu y fúnebre, nuna oriella del prau La Llouisa (Orillleiru-Carrea).

2. *Beirón*: zona de Marabiu, baxo una peña.

3. *El Busbeirón*: regueru de Cuña. Ye posible que se trate del documentáu en 1163 comu "Bosmeron" (*Belmonte* n.58).

4. *El Sobeirón*: zona d'Urría con una peña de la parte d'arriba.

5. *El Beiru*: zona de Villamaor xunto a Piniellas.

6. *Ente'l Beiru*: valle xunto a la Pena Gradura

7. *La Pena'l Beiru*: n'Urría.

8. *El Pozu sol Beiru*: peña d'Urría.

9. *Sol Beiru* (~ *Sul Beiru* - *el Beirucu*): zona de Villamaor, na parte d'abaxo en *El Beiru*.

10. *Los Beiros*: zona peñascosa de Villamaor.

11. *Subeiros*: zona ente Campos y Villar.

12. *Subeiros*: cortinal de Villanueva. Na parte d'arriba ta'l llamáu *El Llanu Subeiros*.

13. *Gozmeirón*: braña de Parmu en zona alta, ensin ríu.

Observaciones:

1. En dellos pueblos del conceyu de Teberga *beiru*, *beirón* defínense comu 'peña', 'cuetu que sal nuna peña y val d'abellugadoriu'. De toes maneres n'otros, asina en Carrea, *beiru* o *beirón* paez que sería una variante masculina de *bera* 'borde, oriella', 'terréu difícil', 'derribadoriu'. La realidá ye nestes dos últimes aceiciones vese perbién el llazu que les axunta darréu que munches vegaes los bordes y oriellas de los praos coinciden colos llugares de peor terrén y con muncha piedra o cuetos. Nin que dicir tien que dende ehí ye perfácil dir a les aceiciones d'abellugadoriu darréu que ye perfrecuente l'emplegu de covaretes o abrigos na peña p'atechase. La diversidá semántica conseñada nes diferentes monografíes y nel mesmu DCECH (s.v. *vera*) podría asina alcontrar un filu conductor.

2. Cuestión dixebra daqué más difícil ye atopar una xustificación etimolóxica. Son almisibles los datos de Corominas - Pascual (DCECH s.v. *vera*) nel sen de ver nestos términos un occidentalismu llingüísticu non sólo gallegu-portugués sinón tamién astur-ileonés que podría llebarnos a una dómina prerromana, quiciabes motivada pola raíz ie. **bher* con presencia en célticu.

3. Ye posible qu'asina seya a entendese meyor ast. *beiru*, *bera* que partiendo d'un étimu galu **weiro*, en rellación col galés *gwuir* 'inclináu, torcíu', quiciabes nel aniciu de pallabres comu fr. *virer*, cat., cast., ast., port. *virar*, ast. (*re*) *virar* 'torcer (los güeyos, la cara)' (DCECH s.v. *virar*; 7 p.144).

4. El top. 13 preséntanos dalguna torga fónica pa inxerilu dientru del presente epígrafe. De toes maneres podemos almitir que se trata d'un tracamundiu de llabiales (*m* por *b*) cosa meyor d'entender entá al producise un camudamientu tamién na primera consonante onde los posiblemente etimolóxicos *bos-* o *boz-* < (*com*)*burere* (8 p.396) foron sustitúos por *g-*. Nesti sen *Gozmeirón* podría ser deformación de *Busbeirón*, espresión que se conseña nel número 3.

LLAT. CANTHUM < CÉLT. (?) (DCECH s.v. *canto* II)

1. *El Cantu*: barriu d'Enragu, na parte alta del pueblu.

2. *El Cantu*: en La Villa. 3. en Fresnéu. 4. en Cansinos. 5. n'Infesta.

6. *El Cantu la Sierra*: en La Foceicha.

7. *El Cantu la Cuesta*: n'Urria.

8. *El Cantu Arboleda*: en Fresnéu.

9. *El Cantu la Ermita*: llugar del camín que conduz de Carrea a la ilesia'l pueblu dende onde s'avista la fábrica de la mesma.

10. *El Cantu l'Auteiru*: parte más alta del llamáu Prau l'Auteiru onde hai un gran cuetu; en Carrea.

11. *El Cantu l'Auteiru*: en Bárzana.

12. *El Cantu la Braña*: en San Xuan (Valdesampedru).

13. *El Cantu la Xunta*: llugar a la bera la dixebra de Teberga y Quirós, en Sobia. Según la llienda yera sitiu onde s'axuntaben dos amantes, él teberganu y ella quirosana.

14. *El Cantu los Morteiros*: en Sobia.

15. *El Cantu los Noales* (~ *El Cantu los Novales*): en San Salvador.

16. *El Cantu la Güerta*: en Bárzana.

17. *El Cantu Panascón*: cantu nel camín de Carrea a Touféu.

18. *El Cantu l'Arca*: en Cansinos.

19. *El Cantu Brañartera*: en Taxa.

20. *Cantu d'Áspara*: zona de piedra esprón, en Gradura.

21. *Cantu l'Acebu*: en Campos.

22. *El Cantu la Vara*: zona de Gradura con muncha agua.

23. *Cantu Batán*: camín de Campiellu.

24. *El Cantu la Reigada*: peñasco en La Veiciella.

25. *El Cantu'l Rabión*: llanu a lo cabero d'una cuesta per onde baxa un regueru que mueve un molín, en Carrea.

26. *El Cantu Pradón*: en Parmu.

27. *El Cantu la Perida*: crestón de piedra que ye altravesáu pel camín na llende de Campos y La Torre.

28. *Cantuperéu*: prau d'Urria ensin perales. Por referencia a esti llugar dase nome a otru conocíu comu Sobreperéu.

29. *El Cantu Piedra Francos*: granda de Taxa, con ganzu y rebollu.

30. *El Cantu Padiella*: parte más alta de la Pena

Gradura.

31. *El Cantu l'Oservatoriu*: llugar altu d'Urria; dende ellí los vaqueiros puen sentir les llueques del ganáu y orientase asina a la hora de dir buscar les vaques.

32. *El Cantu Urdiales*: tierres de Gradura.

33. *El Cantu la Muria*: muru de Campos.

34. *El Cantu'l Monte*: n'Urria.

35. *Cantumolar*: peñes de Villanueva.

36. *Cantumirón*: terrén baxu a unos 200m. del ríu, en Taxa.

37. *El Cantu Llanechi*: camín con un llanu pequeñu n'Entragu que da nome a les finques de les inmediaciones.

38. *El Cantu'l Cuernu*: n'Urria.

39. *El Cantu los Cuervos*: na braña de Bárzana.

40. *El Cantu la Cuandía*: en Drada.

41. *El Cantu las Corradas*: na braña de Bárzana.

42. *El Cantu la Era*: en Villanueva.

43. *El Cantu la Era*: llanu nuna zona alta de La Villa.

44. *El Cantu l'Espín*: cortinal d'Urria.

45. *El Cantu La Fleita*: zona con abundu felechu en Taxa.

46. *El Cantu Cabezón*: peñascu de forma caprichosa, en S. Salvador.

47. *El Cantu la Caleicha*: na parte cimera de cansinos.

48. *Cantucabril*: zona de Vixidel onde anden los corzos.

49. *El Cantu la Carcua*: en Villanueva.

50. *El Cantu Rozadas*: en Taxa.

51. *El Cantu Sierra*: en Torce; detrás ta Trisierra.

52. *El Cantu la Soma*: en Taxa.

53. *Cantu'l Toral*: zona alta de El Camín Viechu, ente Samartín y Entragu.

54. *El Cantu Traspandielas*: en L'Aucinera, pegando a la Peña Gradura; trátase d'una elevación del terrén cortada a plomu per ún de los costaos.

55. *Cantu los Tuérganos*: terrén de suelu accidentáu onde se da bien el ganzu, en Parmu.

56. *El Cantu Turrichón*: zona de Taxa onde s'axuntaba la vecera.

57. *Trasdelcantu*: en Campos.

58. *El Rasquetón del Cantu*: en Fresnéu.

59. *Cuetucantu*: peñascu grande nel cumal de la Pena Sobia.

60. *La Corrada'l Cantu*: en La Foiceicha.

62. *Sol Cantu*: en Fresnéu.

63. *El Cantón*: barriu de Prau. 64. barriu de Berrueñu. 65. barriu de Sorvilla. 66. barriu de Torce. 67. barriu de Castru. 68. zona de S. Salvador. 69. zona de Rielļu.

70. *La Fonte'l Cantiquín*: en Villanueva.

71. *El Canteiru*: en La Torre.

72. *La Fonte los Canteiros*: en Santianes.

73. *La Cantera*: en Taxa. 74. en Rielļu. 75. en Torce. 76. en Cansinos. 77. en Sorvilla.

78. *La Cantera Colorada*: cantera en términos d'Entragu, xunto a Valdezreizales; la piedra ye de color arroxao.

79. *La Canteirina*: monte pequeñu de Cuña.

80. *Picos de Candipuercu*: parax altu d'una peña onde anda muncho'l xabaril; ta na llende de Fresnéu con Quirós.

Observaciones:

1. Arriendes de los problemas etimológicos inxertos na pallabra asturiana *cantu* 'arista, borde d'una elevación del terrén' (3 p.46) y tamién 'llugar altu', ta'l de decidir qué topónimos respuenden a les característiques que güei puen entendese dende esi apellativu. Na mio opinión podríen entendese asina los setenta primeros nomes de llugar conseñaos, asina comu'l número 80.

2. Los restantes topónimos (71-79) fan referencia a la piedra o a la explotación de la piedra, tratándose, quiciabes, d'una pallabra d'aniciu destremáu del anterior (DCECH s.v. canto III) y, a lo meyor, llegada muncho más serondamente al país (V. granda).

LLAT. CIRRUM (3 p.33)

1. *La Cerra*: fastera de pastu arrodada de cuetos, na parte más alta de la Pena Sobia, a la izquierda de Botorru.

2. *La Cerra*: cortinal de Fresnéu con un gran peñascu na parte cimera. (DAT. n.24, añu 1701 cita "so el canto de la Zerra"; en CMEs apaez "la zerra", pp. 1648, 1849).

LLAT. COLLUM LATUM (3 p.35; 12 p.26)

1. *Colláu*: cantu ente Villar y Campos.

2. *El Colláu*: en S. Salvador. 3. en Valdezreizaes

(Entragu). Ye un llanu enriba una gran cuesta, peronde pasaba'l camín real. 4. llanu enriba una llomba, en Bárzana.

5. *El Colláu'l Conde*: en La Foicecha, xunto a La Parada'l Conde.

6. *El Colláu la Granda*: en La Foicecha.

7. *Collaucimeiru*: zona alta y llana na parte d'arriba de Parmu.

8. *Collaufundeiru*: en Parmu, cerca del anterior, n. 7.

9. *Colláfundeiru*: en Fresnéu.

10. *El Colláu de Trellacueva*: en Fresnéu; en Trellacueva alcontráronse pintures rupestres.

11. *El Colláu'l Piornu*: en La Torre.

12. *El Colláu d'Arriba*: en Polares na braña de Funfría (Valdesampedru).

13. *El Colláu l'Ordellón* (~ *El Colláu l'Orcechón*): campera de Fresnéu, arrodada de peña.

14. *El Colláu l'Arca*: zona llana, daqué cóncava en Taxa.

15. *Colláu Arón*: en la Foicecha.

16. *Colláu Buscafrú*: en San Xuan (Valdesampedru).

17. *Colláu Fabeiru*: en Vixidel.

18. *Colláu Cabu*: en San Llorienzu, na llende con Somiedu.

19. *El Colláu'l Cuervu*: en Parmu.

20. *El Colláu Montoutu*: en Torce.

21. *El Colláu l'Osu*: pasu frecuentáu pol osu.

22. *Collada*: cordillera y granda de Campiellu.

23. *La Collada*: pradera comunal y monte baxu con una cordillera, llana na parte cimera. 24. en Rimaor. 25. cordillera llana na parte d'arriba en La Villa. 26. en Villaunel. 27. zona llana na parte d'arriba de La Devesa (Vixidel). 28.

en Prau. 29. cordillera con una llanada na parte cimera, en Campos. 30. n'Urria. 31. en Campiellu.

32. *La Collada las Muelas*: peñascos de Vixidel.

33. *El Cuernu la Collada*: en Riumor.

34. *La Colladina*: en Campiellu.

35. *Los Collaos*: en San Xuan (Valdesampedru).

36. *Colladín*: en La Villa. 37. n'Entragu, baxo la zona llamada El Colláu.

38. *Los Colladinos*: terrén llanu sobre un serraspal, en San Salvador.

39. *Colladón*: campera sobre Piedrafurada, ente Carrea y Fresnéu.

40. *La Collantoria*: abrigo nuna peña, en Fresnéu; atopáronse nesti abrigo pintures rupestres.

LLAT. COSTAM (3 p.40)

1. *La Cuesta*: en Berrueñu. 2. en Parmu. 3. en Cansinos. 4. en Campiellu. 5. en Torce. 6. en Fresnéu. 7. en Gradura. 8. en Rielu. 9. en Carrea.

10. *La Cuestagüerta*: pendiente xunto a Cueva Güerta (Fresnéu).

11. *La Cuesta Reimundu*: en S. Salvador.

12. *La Cuesta'l Llagu*: xunto al llagu, en Sobia.

13. *La Cuesta la Maquila*: cuesta en Sobia que xunta La Campa la Cruz con La Maquila.

14. *La Cuesta'l Túnel*: xunto al Túnel de la carretera de Samartín al Puertu Ventana.

15. *La Cuesta'l Pasu*: senda de Fresnéu que lleva a

La Cueva'l Ganáu.

16. *La Cuesta Valdemuros*: en S. Salvador.

17. *La Cuesta Pandu*: cuesta que va de Berrueñu al prau llamáu Pandu.

18. *La Cuesta d'Abaxu*: n'Urria.

19. *La Cuesta la Sisa*: cuesta de Sorviña xunto a L'Urru Pertugal; yera'l llugar onde celebraben la xunta los vecinos.

20. *Cuestagria*: gran cuesta de Parmu.

21. *Cuestarrica*: (~ *Costarrica*): terrén de ruina calidá en Parmu.

22. *Cuestarrica* (~ *Costarrica*): terrén mísero de La Foceicha.

23. *La Cuesta la Piedra*: pendiente de Taxa con una piedra de forma cuadrangular mui llamativa.

24. *La Cuesta'l Molín*: cuesta n'Infiesta, a la vera un molín.

25. *La Cuesta Valdesomas*: en Sobia.

26. *La Cuesta la Barrera*: en Carrea.

27. *Cuestavellosa*: prau fúnebre y güertu, a la vera un regueru en La Foceicha.

28. *La Cuesta'l Buei*: en Torce.

29. *La Cuesta'l Buei*: en Cuña.

30. *La Cuestainfiesta*: n'Entragu, cerca de Valdezreizales.

31. *La Cuesta Covachín*: covareta en Torce onde s'amañaben trampes pa cazar rapiegos.

32. *La Cuesta'l Cuchiellu*: n'Urria.

33. *El Picu la Cuesta*: en Villamaor.

34. *Subrecuesta*: en Villauel.

35. *Cueva Cuestarraña*: cueva en mal terrén anque

con dalgún requexu de pastu.

36. *Camín de la Cuesta*: en Prau.

37. *El Cantu la Cuesta*: n'Urria.

38. *Las Cuestas*: en Santianes.

39. *Las Cuestas*: en Las Veigas.

40. *La Cuestina'l Xiblu*: parte d'un camín, percuestu, al llau d'un saltu d'agua d'un regueru, en La Foceicha.

41. *Las Cuestinas*: zona cuesta peronde pasa la carretera que güei xunta Villanueva y Quintanal.

42. *La Costona*: en La Torre. 43. en Gradura. 44. n'Enragu. 45. n'Enragu.

46. *El Costón*: en La Torre. 47. en Taxa. 48. en Campos. 49. en Parmu.

50. *La Costaniella*: terrén mui pendiente de La Villa.

51. *La Costapina*: prau mui cuestu de Fresnéu.

52. *Costamiana*: cuesta ente El Rincón y La Devesa, en Torce.

53. *La Costera*: pastu d'Enragu na llende con Sobia.

54. *Costeras Bragas*: pastu cuestu de Valdezreizales, Enragu.

55. *Reicuestu*: castañéu y cortinal de S. Salvador.

56. *El Recostón*: terrén mui cuestu con un regueru perbaxo, en Villamaor.

57. *Los Recuestos*: praos perpindios en Villamaor.

58. *Los Recuestos*: terrén mui cuestu en Marabiu; a la so vera, pela veiga que ta al pie, pasa un regueru.

Documentación: El *Llibru'l Codu* cita: "vineam de las costas" (p.120, 130); "Costa de Casares" (p.112); "apotecam suam de la Costa" (p.120); "Maria Joannis de la Costa" (p.122); "costa de super foio" (p.131); "costa de Valvechas" (p.137).

Observaciones:

1. Tolos toponimos qu'antecedén entiéndense dende l'apellativu teberganu *cuesta* 'pendiente', 'terréu pindiu' y rrellaciónense etimológicamente col llat. *costam*. (3 p.40). Los nuegos primeros 39 nomes de llugar parten direutamente de *costam* y vese incrementación sufixal diminutiva en 40, 41, 50; coleutiva en 53, 54; aumentativa en 42-49, 56. Doble incrementación, despeutiva + diminutiva, dase en 21-22. Vese cómo 46-49 y 55-58 ufierten una variante masculina, creación debida a la propia llingua con oxetu de destremar semánticamente diferentes tipos de cuestas. Dellos topónimos, fónicamente, muestren, al amestase un sufixu y desplazase l'acentu, un resultáu adiptongáu comu yera d'aguardar de nun se dar la fuerza analóxica: 21-22, 42-54.

2. El top. 51 presenta amestáu un segundu elementu cuasimamente tautolójicu *-pina-* posible participiu fuerte d'un verbu *pinar* o *empinar* 'llevar', 'empicar', d'aniciu etimológicu inciertu na opinión de Corominas-Pascual (DCECH s.v. *empinar*). Too mos lleva a camentar que nel so aniciu debería haber una *-n-* darréu que'l topónimu teberganu (en fastera onde *-nn-* > *-n-*, y *-n-* > *-n-*) va acordies col de Bimenes, *Costespines* (onde *-nn-* > *-ñ-*, *-n-* > *-n-*)².

3. La segunda parte del topónimu 54 (*Costerasbragas*) ha entendese, na mio opinión, dende l'apellativu asturianu *barga* 'cuesta' qu'apaez tamién en nomes de llugar comu *Sebarga* (Amieva) documentáu "Subuarga" en 926 (CDCO 23, copia del sieglu XII).

L'asturianu *barga* axuntárase al fr. occidental *barge* 'meule de foin' y a nomes de llugar de Francia y Toscana (que fexo

² Tamién pue entendese comu *costa* 'cuesta' + *-(a)pp-* 'diminutivu-despeutivu' + *-ina* 'diminutivu'.

a dalgunos comu M. Jud, en 1920, camentar nun aniciu célticu); de toes maneres Trombetti, citáu por Ch. Rostaing (18 p.90), fairía ver un espardimientu munchu mayor lo que llevaría a un étimu preindoeuropeu **barg-*.

De ser asina, *Costerasbragas* sería una verdadera tautología, si bien ye abondo difícil averiguar si nos nomes que siguen darréu trátase del mesmu étimu o de topónimos d'otros anicios (19 p.50). Referímonos a nomes de llugar comu:

a. *Llanu'l Bragadoriu*: en Taxa.

b. *La Brigadoria* (~ *La Bregadoria*): llugar cuestu y altu nun fayéu de Cansinos y Vixidel, contra San Xuan. La fonte qu'ellí surde conozse col nome de *La Fonte la Brigadoria*.

c. *La Cuandia'l Bregón*: prau fúnebre, fríu y cuestu, peronde pasa un camín.

d. *Vallabregón*: valle caliente d'Entragu, a la entrada'l conceyu.

De toes maneres estos llugares almitiríen otres posibles interpretaciones darréu que *b* pue entendese comu *L'Abrigadoria*, en rellación con *abrigu*. Anque en *c* nun seya fácil ver el so aniciu nel apellativu *africu* (d'u ast. *ábrigu* 'aire del sur'), non tan difícil nel casu *d*, podríen xustificase dende'l célticu *briga* (19 p.50).

LLAT. *CULMINALEM < CULMINA

1. *El Cumal*: monte d'acebu en Villamaor.
2. *El Cumal*: Lloba de Parmu.
3. *El Cumal de la Falguera*: llomba de Parmu.
4. *El Cumal de Sanantoni*: llomba que dixebra Prau

y Villamaor.

5. *El Cumalón*: llomba cerca de Veigaimediu (Prau).

6. *Los Cumales*: llomba de Marabiu (Valdesantibanes).

7. *Los Cumales*: llinia de montes que dixebra Cuña y Saliencia (Somiedu).

8. *Los Cumales*: cantu d'una llomba en Villamaor.

9. *Los Cumarinos*: en Murias.

Observaciones:

N'asturianu, y concretamente na fala de Teberga, entá vive l'apellativu masculín *cume* (castellanizáu *el cumbre*) 'la parte más alta (del teyáu, d'un monte)' que provién del llat. *culmen*, o quiciabes de la formación analóxica **culmine*. Sobre *cume* pudo formase un deriváu *cumal* anque l'aniciu de *cumal* pue esplicase tamién dende'l neutru plural *culmina* incrementáu con sufixu *-alis*. *Cumal*, gñei masculín (cfr. 4), en toponimia designa la llinia imaxinaria que xunta los picos de los montes. Dao que munches vegaes esa llinia señala dixebra d'agües (*a aguas quebradas*, dicen los paisanos) sirve tamién comu llinia qu'estrema tierres y d'ehí que pueda en dalguna ocasión significar *llende*.

AST. GRANDA

1. *La Granda*: en Torce.
2. *La Granda*: en Carrea.
3. *La Granda'l Violar*: en S. Salvador.
4. *La Granda las Estallas*: granda y regueru de

Vixidel.

5. *La Granda'l Caspiu*: zona cuasi erma ente Campos y Somiedu.

6. *La Granda las Quintanas*: en Valdesampedru, na parte frontera de Las Veigas y Monticiellu.

7. *La Granda los Cuevos*: en Presorias (Valdesampedru), xunto a una peña.

8. *La Granda las Llanas*: zona con gran llanada en Villanueva.

9. *Grandamullida*: zona de La Villa con muncha llera.

10. *La Granda'l Sanochu*: en Parmu.

11. *Grandarredonda*: en Funfría.

12. *La Granda de Socellares*: na llende de Parmu y Quirós.

13. *Grandimiana*: en Parmu.

14. *La Granda Requeixu*: en Cansinos.

15. *El Colláu de la Granda*: en La Focicha; esti parax conozse tamién col nome de El Carrilón de los Moros.

16. *El Cantu la Granda*: en Cansinos.

17. *El Valle la Granda*: en Villamaor.

18. *Valdegranda*: en Villanueva.

19. *Campagranda*: parax baxo una granda en Villanueva.

20. *L'Acebín de la Granda*: zona de Torce onde se da l'acebu.

21. *L'Acebal de la Granda*: zona de Torce onde se da l'acebu.

22. *La Pousa la Granda*: en La Focicha.

23. *La Grandiquina*: en Villanueva.

24. *El Grandizu*: en Villanueva. 25. en Torce. 26. en

S. Salvador, terrén perruín. 27. pastizal arenosu de Marabiu.

28. *El Grandizu Muros*: en S. Salvador.

Observaciones:

1. Tolos toponimos conseñaos puen entendese dende los apellativos teberganos *granda* y derivaos (3 p.44) aunque siga ensin resolverse dafechu l'aniciu etimolóxicu (DCECH s.v. gándara, cándano o cándalo) que pa dellos (Bertoldi, Rostaing, Flutre, Battisti, Nègre...) ha tar na base p.i.e. **gand(a)*, cola so variante **Kant(a)* > *cantu*, mentantu que pa Hubschmid han destremase'l preindoeuropéu **gand(a)* del i.e. **kanto* (cfr. 17 p.179).

Lo que de toes maneres paez claro ye que la voz prerromana emparentada, *gandadia*, de que da anuncia Pliniu na so *Historia Naturalis* podría tener un continuador nel asturianu *gandaya* 'fruta verde' pero tamién 'xente ruino, folixa'.

2. El top. 19 ufiértamos una dulda razonable na interpretación darréu que si bien ye perposible inxertalu nesti epígrafe tamién podría camentase que se tratare, *granda*, d'un posible casu d'ultracorrección (*grande* > *granda*) acordies coles confusiones, en sen contrariu, de -a > -e tan frecuentes n'asturianu.

LLAT. LUMBUM (3 p.39)

1. *El Llombu'l Castiellu*: pequeña elevación del terrén, de forma allargada, na parte d'abaxo de La Pena Sobia, enriba de Requeixu.

2. *Llombu Corros*: en Cuña.

3. *El Llombu'l Mediu*: en Misiegos, ente Carrea y

Fresnéu.

4. *Llombufalgueras* (~ *Llomufalgueras*): en Berrueñu.

5. *El Llombu'l Diente*: peñascón nuna llomba de Vixidel.

6. *El Llombu l'Ermitán*: en Villanueva.

7. *El Llombu los Xeltos* (~ *El Llombu los Xieltos*): llomba nun monte de Cansinos.

8. *El Llombón*: praos de La Foceicha.

9. *La Llomba*: en Munticiellu. 10. en Carrea. 11. en Villanuel. 12. en Taxa. 13. nuna braña de La Foceicha.

14. *La Llomba los Carbachos*: en La Foceicha.

15. *La Llomba l'Aveséu*: llugar fúnebre de La Foceicha.

16. *La Llomba l'Ablanu*: en La Foceicha.

17. *La Llomba l'Avil*: en la Foceiha.

18. *La Llomba Cabera*: na llende de Parmu y Fresnéu.

19. *La Llomba'l Mediu*: en Parmu.

20. *La Llomba'l Rebolal*: en La Foceicha.

21. *La Llomba'l Celleiricu*: en Parmu.

22. *Las Llombas*: en La Foceicha.

23. *Cuallobán* (~ *Cuollobán* - *Cuallumbán* - *Cueva'l Llombán*): cueva en La Veiga de Castru, sobre La Pena Gradura.

LLAT. MIRARI

1. *Monte'l Miru*: monte de Fresnéu; a una parte del mesmu monte dáse-y el nome de *La Cabecera'l Miru*. El monte apaez na documentación mediaval al conseñar "Font

transmiro" en 1164 (*Belmonte* n.68).

2. *Cantumirón*: cantu en terrén baxu a unos 200m. del ríu, en Taxa.

3. *Miranda*: zona alta en términos de Cuña hacia Carrocera y Funfría; hai una corte, antigua casa, que lleva'l nome. Tamién ye pradera, regueru y valle.

4. *La Miranda*: un altu na parte d'arriba d'un caleyu dende onde s'avista abundu terrén, en Gradura.

5. *Castiellu de Miranda*: en Villanueva; pa los mios informantes nun se trata d'un castiellu sinón d'unes piedres mui altes. Lo cierto ye que ye llugar percitáu nes lliendes populares y paez qu'hai, a la rodiada, restos de construcciones (13 p.658). De la so vieya existencia comu llugar fortificáu da cuenta la documentación medieval; asina nel sieglu XI cítase comu "castellum quod uocitatur Miranda" (CDCO n.118); en 1171 "castellum de Miranda" (CDCO n.185); en 1381 "el uuestro castiello de Miranda" (*Becerro* n.77). Por referencia a Miranda, en Villanueva, tamién aluden a la *Reguera Miranda*.

6. *La Pena la Merandiella*: peña, praos y monte de Taxa onde abunda'l corzu.

Observaciones:

1. Los nomes de llugar conseñaos pudieren querer entendese dende l'apellativu teberganu, común a tol asturianu y a otres llingües hispániques, *mirar*, d'anicu nel llat. *mirari* (DCECH s.v. mirar). De fechu un deverbal, *mira* 'montón de piedres que se levanta nun altu pa orientase', podría xustificarse, na so variante femenina o masculina, dalgún de los topónimos. La verdá ye que dellos llugares citaos paez que presenten referencies clares a llugares altos dende onde pue

collumbrase munchu terrén (3 p.57).

2. De toes maneres nun debe escaecese que son abondos los topónimos del tipu *Miranda* pa los que se propunxo dende P. Lebel, una etimoloxía céltica *miro-randa* (cfr. 9 p.91; 3 p.58) que fairía referencia a llendes rellacionaes col agua.

3. Eso podría sofitar la interpretación pa nomes de llugar comu'l 2 pero bien ta persaber que n'Asturies puen alcontrase derivaos del llat. *merus* que fan referencia a corrientes d'agua (3 p.153).

4. Per otu llau nos topónimos del tipu *Miru* nun sería rechazable ver posibles antropónimos indoeuropeos, posiblemente xermánicos. Per otu llau l'apellíu famosu teberganu, *Miranda*, que fai referencia a la vieya *Casa de Miranda*, pudiera tar aniciáu nos top. 3 o 5.

LLAT. MONTEM (3 p.41)

1. *El Monte*: pastu comunal d'Entragu, más conocíu col nome de Valdezreizales. Por referencia: *El Llanu'l Monte*.

2. *El Monte'l Miru*: fayéu de Fresnéu. En 1164 cítase "Font trasmiro" (*Belmonte* n.68).

3. *El Monte Samiguel*: granda de carbayu en Los Martinos (Carrea).

4. *Montermosu*: zona ensin vexetación de Villanueva.

5. *Monte grande*: monte d'arboláu ente Paríu y El Puertu Ventana.

6. *Montecaldereiru*: parax d'Entragu na parte d'arriba de Costeras Bragas.

7. *El Monte'l Candanón*: monte de carbayu y faya en Vixidel.

8. *El Monte Carbachón*: en Santianes; güei ye llugar con dalgún carbayu.

9. *El Monte la Corvata*: fayéu con fonte en Taxa.

10. *Monte Moralín*: zona d'arboláu en Taxa.

11. *Montepalaciu*: en La Villa.

12. *Monteprietu*: zona de Taxa, mui fúnebre.

13. *Monterredonu*: prau arrodiáu de monte en Villanueva.

14. *Monteteixu*: en Parmu.

15. *Montalegre*: esplanada soleyera, con felechu, en Villanueva.

16. *Monte Picupandoute*: na llende de Valdecarzana y Valdesantibanes.

17. *Picu Montesquivu*: vieyu fayéu de la Pena Sobia, güei ensin árboles.

18. *Monte Vallinaescura*: fayéu de Parmu.

19. *La Conca'l Monte*: fondigonada baxo Moréu, en Cuañana.

20. *El Cantu'l Monte*: n'Urria.

21. *El Llanu'l Monte*: en Presorias (Valdesampedru).

22. *L'Argaxu'l Monte*:

23. *Prau'l Monte*: en Torce.

24. *Sierra Monreal*: en Villanueva; a esti llugar refierse'l documentu de 1171 asina: "illud castellum dictum de *Montem real*" (CDCO n.185).

25. *El Pozu Montoutu*: en Torce.

26. *Sol Monte*: en Castru.

27. *Veiga Momalu* (~ *Veigaumalu*): veiga de Funfría xunto a una peña onde s'afaya Cuevafrás.

28. *Muntucu*: zona de la Pena Sobia, enriba Entragu.

29. *Monticiellu*: pueblu de Valdesampedru perteneciente a la parroquia de Riellu; documéntase en 1160 comu “Montezelo” (*Belmonte* 45) y nel *Llibru'l Codu “Monteciello”* (p.159). La dulcosa llectura del Cartulariu de Belmonte en 1151, (*Belmonte* n.20) “*monte illo*” podría facemos camentar na posible referencia a esti pueblu.

30. *El Munticicu*: en Riellu.

31. *Muntillín* (~ *Muntillín*): n'Entragu; citáu nel *Llibru'l Codu* comu “Mondilli” (p.113) y quiciabes “Montelim”, a nun ser que se trate de *Montelín*, en términos de Bárzana.

AST. MOUTA (DCECH s.v. mota; 3 p.34)

1. *La Mouta*: monte con gran llombu en Villanueva.

LLAT. VISUM

1. *El Visu*: sierra con espineres y árgumes acabada en picu (*El Picu'l Visu*) dende onde s'avista munchu terrén, n'Urria.

Observaciones:

Dende el llat. *visus*, lo mesmo que dende *abyssus* podríamos entender el presente topónimu (3 p.57) aunque paez más aparente afitase na primera de les posibilidaes a xulgar pela

descripción de los informantes.

LLAT. OBSERVATOR + -ORIUM

1. *El Cantu l'Oservatoriu*: n'Urria, llugar altu dende onde los vaqueiros escuchan les llueques y cencerros del ganáu pa orientase y dir buscar les vaques.

Observaciones:

Tamos, claramente, delante d'un topónimu con aniciu semicultu, fechu sobre *observator* + *suf.*, comu pue vese pel tratamientu de la -t.

PRERROM. PARAMUS

1. *Parmu*: pueblu al sur del conceyu, a la vera'l ríu que baxa a Valdesampedru. Ye la cabeza de los tres pueblos conocíos comu *El Privilexu* que formaben el conceyu de “el Páramo de la Focella” comu afiten los documentos. Esti topónimu apaec en 1122, “*monasterium Sancti Iusti de Paramo*” (CDCO n.143; Curniana en 1124); en 1128 “*et Sancto Iusto de Paramo*” (sic) (CDCO n.148); en 1163 “*Paramo*” (*Belmonte* n.58); en 1214 “*rengalengo de Paramo*” (*Belmonte* n.104); en 1171 “*Paramum*” (CDCO n.185), etc.

Xeográficamente esti pueblu asitiase, comu se dixo, a la vera del ríu que baxa de Ventana polo que nun pue considerase que tea nun llugar altu con relación al terrén que lu arrodiada, nin por comparanza colos otros dos pueblos (La Foceicha, La Villa) d'El Privilexu; ta nel valle enantes d'entrar nel escobiu que, al norte, dixebra El Privilexu del

restu'l conceyu.

Colos datos xeográficos qu'antecedén nun m'abulta fácil interpretar el topónimu con un sentíu de 'llugar altu' a nun ser que *Parmu* fora'l nome xeneral pa tol territoriu de *El Privilexu* y llueu llendáu namái al pueblu citáu.

Etimológicamente nun van acordies los autores darréu que pa unos trátase de la raíz preindoeuropea **par-(r)-* / **spar-(r)-* 'estender' (14 p.94) o ibérica (15 p.69); pa otros habría vese un aniciu indoeuropeu (asina tamién el mesmu M. Pidal 16 & 4,1) o paracélticu (7 p.484) pero non célticu (9 p.263 y 264; DCECH s.v. páramo).

LLAT. PINNAM (3 p.49)

1. *La Pena*: en Prau.
2. *Penautrera*: prau de Fresnéu, con una peña.
3. *Penallana*: zona de la Pena Sobia baxo El Picu la Siella; trátase d'una zona lisa ya inclinada.
4. *Penallana*: en La Villa.
5. *Penalba*: en San Xuan (Valdesampedru).
6. *Penanegra*: en Torce; ye una peña de color escuru.
7. *Penanegra*: gran mole de piedra caliar, a la derecha de la Pena Sobia y de Las Envueltas; cuando llueve ponse de color anegratáu.
8. *Penanegra*: en La Foicecha.
9. *Penanegra*: peña de Barriu que dexa ensin sol al pueblu nuna bona parte del añu.
10. *Pena Sobia* (~ *La Pena Sobia*): gran mole de piedra caliar asitiada na parte oriental del conceyu; detrás

d'ella hai perbonos pastos de branu, *brañas*, a gran altitú.

11. *Penalba Cimera*: elevación del terrén con llanu na parte d'arriba. Na mesma zona hai otra gran peña que por referencia cola anterior lleva'l nome de *La Penalba Fondera*.

12. *Penaviguera*: en Fresnéu, na llende coles tierres d'El Privilexu. En 1162 cítase, de xuru que comu niciu d'una mala llectura, comu "penna Iuguera" (*Belmonte* n.54).

13. *Penalta*: peña na llende de Villamaor con Tameza.

14. *Penavial*: en La Torre; tien un camín pela parte d'atrás.

15. *Penablanca*: en Taxa; tien color ablancazáu.

16. *Penina Blanca*: en Cansinos.

17. *Penaesborrada*: en Villanueva.

18. *Penafurada*: en Villanueva; tamién la llamen *La Pena'l Cuervu*.

19. *Penafurada*: peña caliza, afuracada na so parte cimera; asítiase ente Carrea y Fresnéu, a la derecha de Los Martinos. Da nome a una pradería.

20. *Penacruzada*: na llende de Villamaor con Tameza. Había una cruz na peña que marcaba la dixebrá.

21. *Penallaza*: peña en términos de Taxa, Urria y Campiellu; ye peña llana na so parte cimera; ún de los costaos ye lisu.

22. *Penallucia*: peña mui lisa de Villamaor que da nome a tou un parax.

23. *Penacimera*: en Taxa.

24. *Penarredonda*: peña arredondiada de Villamaor.

25. *Penarrubia*: en Campiellu.

26. *Penasrrubias*: en Vixidel.

27. *Sobrepena*: en Taxa. 28. n'Urria. 29. en Villamaor.

30. en La Torre.

31. *La Sobrepena*: en Rie||u.

32. *La Veigasobrepena*: en términos de Cansinos y Vixidel.

33. *La Veiga sobrepena*: en Sobia; trátase d'una veiga allugada sobre Penanegra.

34. *Supena*: en Bárzana na llende con Prau; ye una zona na parte d'abaxu d'una peña. A la reguera que baxa de Prau dan-y nome de *Reguera Sopena*.

35. *Sopena*: sotambiu en S. Salvador, baxo una peña.

36. *Sopena*: zona baxo una peña, con fonte, en Cansinos.

37. *So la Pena*: zona de Vixidel baxo una peña.

38. *Sopena* (~ *Suopena*): cortinal de Villamaor, baxo una peña.

39. *Su la Pena*: finques de Taxa, baxo una peña.

40. *Su la Pena* (~ *So la Pena*): zona baxo una peña en Villanueva.

41. *Su las Penas*: en Taxa. Desconozu si hai daqué relación col n.39.

42. *Trambaspenas*: en La Villa.

43. *Trapena*: pastu de Villamaor detrás d'una peña.

44. *Trellapena*: n'Urria.

45. *Penaída*: peñascu peraguzáu a la entrada, pela carretera, del pueblu de Taxa; ente esti peñascu y otru hai un llanu conocíu comu *El Llanu Penaída*. En documentu del sieglu XI apaez "término de *penna acuta*" (CDCO n.118) que, de xuru, fai referencia al nuesu topónimu.

46. *La Pena l'Aila* (~ *La Pena l'Águila*): zona de Taxa, frecuentada por diverses aves.

47. *La Pena las Argaxadas*: en términos de Parmu.

Terrén perdificil d'andar. Ye posible que se trate del mesmu topónimu que designa una peña que da al valle pel que se xube a La Braña l'Aguil dende Barriu.

48. *La Pena l'Arcu*: en Villanueva.

49. *La Pena'l Beiru*: n'Urria.

50. *El Diente la Pena*: en Villamaor.

51. *La Pena los Gárabos*: en Villamaor; pal mio informante "llámase asina porque salen carbachos na pena".

52. *La Pena'l Gatu*: n'Urria.

53. *El Campón de la Pena*: n'Urria.

54. *La Pena'l Campu*: en Villamaor.

55. *La Pena'l Castiellu*: peña peralta en Taxa.

56. *Pena Calduete*: en Taxa, en llugar de munchu matu.

57. *Matas de Penaquebrada*: en Parmu; la peña tien forma de forcón.

58. *La Pena'l Cuervu*: en Taxa.

59. *La Pena'l Cuervu*: en Gradura.

60. *La Pena'l Cuetu*: en La Torre; tamién conocida comu Penavial.

61. *La Pena l'Escolgadoriu*: en Taxa.

62. *La Pena Piedrafita*: en Taxa.

63. *El Picu de Penallobal*: en Fresnéu; ye la zona más alta d'una peña; dizse que ye ellí onde'l llobu curia la so presa.

64. *La Pena Piedrallonga*: en Taxa; ye una piedra alta y allargada.

65. *Penamarque*: en Villanueva.

66. *La Pena la Merandie||a*: montes de Taxa onde anda muncho l'osu.

67. *La Pena Sumichadoriu*: en Taxa, percima El Pozu

Gracheiru.

68. *Pena la Morada*: en Villamaor; de color amoratáu.

69. *L'Altu Penasnegras*: en Vixidel.

70. *Pena de Pandu*: na llende Marabiu con Banduxu (Proaza).

71. *Pena Paxarina*: peña alta en términos de Villanueva-Vixidel.

72. *La Pena la Rapiega*: peña alta de La Torre.

73. *Pena Rebicanes*: peña y tierras de llabor en Taxa.

74. *La Pena la Republicana*: en Villamaor; tien color amoratáu per una de les sos cares. Por esa razón, quiciabes, a los mios informantes recordába-yos la bandera de la II República Española.

75. *La Pena la Robla*: peña arrodiada d'un monte de faya, en Taxa.

76. *Penarrobla*: fayéu de Barriu.

77. *La Pena Gradura*: gran mole de peña caliar detrás del pueblu de Gradura. Conozse tamién comu *Pena Padiella* (12 p.34).

78. *La Penona*: en Villamaor. 79. en Villamaor; ye distinta de la del n.78.

80. *La Penasca*: peñasqu de Xubín (Cansinos).

81. *El Penascu*: prau de Prau, de mal terrén, per-cuestu; güei nun tien peñascos.

82. *El Panascu*: prau ruin de Fresnéu.

83. *El Panascón*: en Rimaor. 84. en Castru. 85. en Villalunel. 86. en Samartín. 87. en Redral. 88. castañéu d'Entragu.

89. *El Penascón* (~ *El Penasquín*): en Vixidel.

90. *El Cantu Penascón*: pequeña elevación cascayosa

de tierra arroxao, nel camín que lleva de Carrea a Touféu.

91. *La Piniella*: barriu de Torce onde hai una cantera pequeña.

92. *La Piniella*: peñasqu a ras del suelu en Villamaor. 93. en Campiellu. 94. barriu de Bárzana. 95. barriu de Villar.

96. *Las Piniellas*: en Bárzana.

97. *Las Piniellas*: en Cuañana.

98. *La Piniella'l Pandu*: en Vixidel.

99. *El Piniellu*: prau de Carrea.

100. *Piniellu Xunqueiru*: zona de xuncos en Taxa.

101. *El Penechón*: terrén d'Urria con una peña.

102. *Penéu*: peñasqu de Prau.

103. *La Penuca*: en Drada.

104. *El Pinés*: prau de Santianes onde afloren unes peñuques.

/El Llibru'l Codu cita tamién "Peniella" (p.123); "pignella" (p.131); "Peniella de Lanegos" (p.106)./

Observaciones

1. Los nomes de llugar conseñaos, na so gran mayoría, almiten, ensin dubia, un tratamientu etimolóxicu esplicable dende ast. *pena* - *peña* 'elevación de piedra' o términos derivaos. Ye verdá que dalguna dificultá podríen presentámosla los del tipu *penascu* - *panascu* onde paez que podría dase, a vegaes, dalguna influencia de los rellacionaos con *pascere*, comu *pascón* 'prau ruin'.

2. Los sufixos qu'apaecen son fundamente de tipu diminutivu, o diminutivu-despeutivu, *-iella*, *-uca*, *-asca*, *-ech*; coleutivu, *-éu*, aumentativu *-ón*. El top. 104 ye'l qu'ufierta les

mayores torgues interpretatives y fasta duldes de la so xustificación pa inxerilu nesti epígrafe. N'efeutu, nun sabemos si debiere considerase ente los rellacionaos cola *pena o*, meyor, ente los antropónimos en *-és* de que se dan nicios n'Asturies (3 p.191) y quiciabes en Teberga: *Fontanixés*, *Pulmarmés*.

LLAT. PODIUM (3 p.38)

1. *El Puexu*: en Taxa.
2. *Puexuarguméu*: parax de Fresnéu con munchu matu y árguma.
3. *Puexuviáu*: puexu con una salida, una especie de caminín, en mediu la Pena Sobia.
4. *El Puexu Borrecos*: en Borrecos, Piedrafurada, ente Carrea y Fresnéu.
5. *El Puexu Xenestosa* (~ *El Puexu Henestosa*): en Sobia, ye un puexu de bon terrén arrodiaú d'un serraspal.
6. *El Puexu la Cé*: na Pena Sobia; el nome ye debíu, pa los mios informantes, al redondel en forma de C qu'apaez na piedra.
7. *El Puexu la O*: na Pena Sobia.
8. *El Puexu'l Teixu*: en Fresnéu.
9. *El Puexu l'Ablanu*: en Fresnéu.
10. *El Puexu la Maricueta*: en Sobia.
11. *El Puexu la Espina*: terrén d'espina cerca d'El Pozu Pispirón, na Pena Sobia.
12. *El Puexu los Castrones*: terrén frecuentáu poles cabres, na Pena Sobia.

13. *El Puexupeláu*: zona erma na Pena Sobia.

14. *El Puexurrubiu*: na Pena Sobia. La denominación débese a tar asitiáu a la vera una peña de color ente rubiu y naranxa.

15. *El Puexu la Osa*: en La Villa.

16. *El Puexu las Violas*: en La Villa; nesa zona abundan les violes.

17. *El Puexu las Teichas*: en La Villa.

18. *El Puexu las Violas*: en Penanegra (Sobia), ye llugar onde se da bien l'ablanu.

19. *El Puexu la Zreizal*: en Fresnéu.

20. *El Puexu los Burros*: en Fresnéu.

21. *Puexumariellu*: en Fresnéu. A la vera hai una covareta de color mariellu.

22. *Puexuabaneiru*: zona envallada de Gradura.

23. *El Puexu las Águilas*: na Pena Gradura.

24. *Puexu los Bueis d'Abaxu*: en La Rasa (Entragu); nesta zona, y por referencia al anterior, denomínase a otu puexu *Puexu los Bueis d'Arriba*.

25. *El Puexu'l Gallu*: en Gradura.

26. *Puexucalvín*: pradería con llamuegos, en Taxa.

27. *Puexulayadra*: zona de Gradura con muncha yedra.

28. *El Puexu'l Carneiru*: zona qu'anden muncho les oveyes, en Parmu.

29. *Puexulladrón*: en Gradura, a la vera Puexurrubiu.

30. *Puexu Pontelladróna*: canal que baxa dende Los Robezos, en términos d'Entragu.

31. *Puexullamera*: n'Entragu.

32. *Vallina Puexullubil*: na Pena Sobia; ye zona mui andada polos llobos a onde van empobinaos dende *El Puexu*

los Castrones.

33. *El Puexu las Martiellas*: en Marabiu (Valdesantibanes).

34. *Puexuporcil*: cerca d'Entragu, na parte d'arriba d'una vieya vía de tren.

35. *Puexurredondu*: en Gradura.

36. *El Puexu los Robezos*: llugar d'Entragu frecuentáu polos robezos, na parte d'arriba de La Cuesta Infiesta.

37. *Puexusarnosu*: xunto a Pontelladrona, en términos d'Entragu.

38. *Puexugarata* (~ *Puexagarata*): zona peñascosa na falda la Pena Sobia.

39. *Puexumesón* (~ *Puxumesón*): sobre La Cueva (Penanegra, Sobia); ye un puexu de difícil entrada y onde crecía muncho la yerba polo que, magar les dificultaes, entraben persones a segar y ganáu a pacer.

40. *Puxutreiru*: en Fresnéu.

41. *Puxuxepe*: puexu d'entrada difícil y peligrosa, en La Villa.

42. *Los Sierros de Puexurredondu*: na Pena Sobia, a la izquierda de Los Travesales.

43. *El Poxacu* (~ *El Puxacu*): campera de munchu piornu, na braña de santianes.

44. *El Poxón*: puexu de grandes dimensiones n'El Cantu'l Diente (Entragu).

LLAT. SERRAM (3 p.56)

1. *La Sierra*: en La Foiceicha. 2. en San Salvador. 3.

en Villanueva. 4. n'Urria. 5. en Villar. 6. en Fresnéu.

7. *Sierra*: en Torce. Por referencia a esti llugar cítase *Trisierra*; tamién *El Cantu Sierra*, na parte d'arriba de *Sierra*.

8. *La Fonte la Sierra*: en Parmu.

9. *Sierraspante*: monte de Vixidel.

10. *Sierrablanca*: sierra caliar en S. Salvador.

11. *Sierrabrás*: sierra de Prau, sobre Fompedrosa.

12. *Sierrallada*: sierra de S. Salvador, con un llanu na so parte cimera.

13. *La Sierra'l Camín*: en Parmu.

14. *La Sierra Malbarán*: en Sobia; llugar abundante en malva.

15. *La Sierra la Talamera*: en S. Salvador.

16. *La Sierra la Veiga*: en Parmu.

17. *La Sierra la Verde*: en Parmu, na zona de nome La Verde.

18. *Los Biforcós de la Sierra*: na braña de Santianes.

19. *La Sierra'l Diente*: en Parmu.

20. *Entesierras*: zona con sierres en La Villa.

21. *Entesierras*: en Fresnéu.

22. *Sierres de las Fontes*: en Vixidel.

23. *La Sierra'l Cabezú*: na braña de Santianes.

24. *La Caleicha Sierra*: en La Foiceicha.

25. *El Cantu la Sierra*: en La Foiceicha.

26. *La Sierra la Casa*: en Taxa.

27. *El Llanu la Sierra*: en Taxa.

28. *Sierrallonga*: finques de Carrea, nún de los sos llaos hai una sierra caliar mui allargada.

29. *Sierra los Michos*: llugar retiráu de Taxa, frecuentáu pol osu; ye un bon moscadoriu.

30. *Sierra Monreal*: en Villanueva, v. llat. *montem*.
31. *Sierra Muros*: en Torce.
32. *La Sierra'l Ris*: sierra onde se da l'arrozucu, en Parmu.
33. *Las Sardesierras*: sierres na dixebra de La Villa y Quirós.
34. *Trisierra*: en Torce.
35. *Trisierra*: sierra de Murias que divide un prau.
36. *So la Sierra*: en La Foceicha.
37. *So la Sierra*: en La Villa.
38. *Trasierra*: finca de Santianes atravesada pel mediu por una sierra de caliar.
39. *Tras la Sierra*: en Parmu.
40. *El Sierru*: en La Torre. 41. en La Torre. 42. en Cansinos. 43. en Villar.
44. *Sierruempicáu*: sierru aguzáu, en Barriu.
45. *El Sierru'l Gallineiru*: en Fresnéu.
46. *Los Sierros*: en Villamaor.
47. *'Serraltu*: prau de Carrea con un bon desnivel; hai nél una sierra.
48. *Sierros blancos* (~ *Xerrosblancos*): en Penalba (San Xuan) onde apaecen unos peñascos ablancazaos.
49. *Sierrubermehufundeiru*: en La Foceicha, en zona de tierra acoloratao y piedra blanco. Na mesma zona dase'l nome de *Sierrubermehucimeiru* al que s'alcuenta na parte d'arriba.

50. *Sierrublanco*: en Cuña.
51. *Sierrosblancos*: en Castru.
52. *Ente los Sierros*: en Rimaor.
53. *Sierros de Comunixosu*: en Taxa.
54. *Sierros de Concolombrosu*: en Taxa; na piedra d'estos sierros fórmanse unes figures caprichoses.
55. *El Sierru la Cuandia*: sierru de Marabiu a la vera de *La Braña su la Cuandia*. Per esti sierru pasaba la vieya calzada romana de La Mesa.
56. *Sierrosnegros*: sierros de color prietu en Parmu.
57. *Sierros de Puexurredondu*: en la Pena Sobia, a la izquierda de Los Travesales.
58. *Sul Sierru*: en La Villa.
59. *Sierrutechéu* (~ *Sierrutichéu*): sierru baxo la Pena Sobia, frente a Berrueñu.
60. *Caváu Trusierru*: en Castru.
61. *El Serradal*: en Sobia.

LLAT. SUMMAM (3 p. 32)

1. *El Cantu la Soma*: en Taxa.
2. *La Cuesta Valdesomas*: monte lisu, altu y de pastu, en Sobia.

BIBLIOGRAFÍA CITADA

1. J. M. Piel, "Nomes de lugar referentes ao relevo e ao aspecto geral do solo". *RPF*, VI, I, Coimbra (1947).
2. R. Menéndez Pidal, *Orígenes del Español*. Madrid, Espasa-Calpe, 1976, 8ª ed.
3. X. Ll. García Arias, *Pueblos asturianos. El porqué de sus nombres*. Salinas, Ayalga, 1977.
4. X. Ll. García Arias, *El Habla de Teberga. Sincronía y diacronía*. AO 24 (1974).
5. M. Josefa Canellada: "Otra vez -a > -e". *Lletres Asturianas* 5 (1983).
6. X. Ll. García Arias, "De toponimia tebergana (3). Fitotoponimia". *BIDEA*, 99 (1980) 135-182.
7. J. Hubschmid, "Lenguas prerromanas indoeuropeas". *ELH*, I, Madrid, Gredos, 1960.
8. X. Ll. García Arias, "De toponimia tebergana (5). La organización del espacio agrario". *BIDEA*, 105-106. (1982), 391-440.
9. R. Menéndez Pidal, *Toponimia Prerrománica Hispana*. Madrid, Gredos, 1968.
10. J. M. González, "Cara y *munno términos céfalorónicos". *AO* 3 (1953).
11. X. Ll. García Arias, *Contribución a la Gramática Histórica de la Lengua Asturiana y a la Caracterización Etimológica de su Léxico*. Universidad d'Uviéu, 1988.
12. X. Ll. García Arias, "De toponimia tebergana (9). La metáfora ya'l simil". *Lletres Asturianas* 26 (1987) 23-39.
13. X. Ll. García Arias, "Aportaciones al folklore asturiano". *BIDEA* 86 (1975) 651-701.
14. J. Corominas, *Tópica Hespérica II*. Madrid, Gredos, 1972.
15. E. Rivas Quintas, *Toponimia de Marín*. Universidade de Santiago de Compostela, 1982.
16. R. Menéndez Pidal, *Manual de Gramática Histórica Española*. Madrid, Espasa-Calpe, 1966. 12ª ed.
17. Alain Nouvel, *Les noms de la roche et de la montagne dans les termes occitans et les noms de lieux du Sud du Massif Central (Aveyron, Cantal, Gard, Lozère, Hérault)*. Université de Lille III. Lille 1975.
18. Ch. Rostaing, *Essai sur la Toponymie de la Provence*. Marsella, 1973, reimpr. de la ed. de Paris 1950.
19. X. Ll. García Arias, "El nombre de Teberga y sus tres valles". *Teberga, historia y vida de un concejo*. Uviéu, 1978. C. Peyroux (coord.).

Abreviatures

- Becerro = P. Floriano Llorente, *El libro Becerro de la Catedral de Oviedo*. Uviéu, 1963.
- Belmonte = A. Floriano Cumbreño, *Colección Diplomática del Monasterio de Belmonte. Transcripción y estudio*. Uviéu, IDEA, 1960.
- CDCO = S. García Larragueta, *Colección de Documentos de la Catedral de Oviedo*. Uviéu, IDEA, 1962.
- Curniana = A. Floriano Cumbreño, *Cartulario del Monasterio de Cornellana*. Uviéu, IDEA, 1949.